

Τελετουργία και τεκνοποίηση - Η γονιδιακή μας τρέλα

Προβληματιζόμενη γύρω από το παράλογο της θρησκευτικής πίστης, στο οποίο πρόσφατα τραβήχτηκε η προσοχή μου, θα ήθελα να επισημάνω και ένα άλλο ορθολογιστικά παράλογο, που συνοδεύει το είδος μας εξαρχής. Είναι η τεκνοποίηση και η επιθυμία γι' αυτήν.

Τόσο η τεκνοποίηση όσο και η τελετουργία μοιάζουν να σχετίζονται με την ασύνειδη πλευρά του ανθρώπου. Και από τις δύο, ο «homo sapiens» αντλεί κατά κανόνα μία ευχαρίστηση που αντιστέκεται σε ορθολογιστική ερμηνεία.

Για τη θρησκευτικότητα το παράλογο έχει εξεταστεί.

Ας δούμε τί συμβαίνει και με την περίπτωση της επιθυμίας για απογόνους. Ακολουθούν το κόστος και το όφελος της τεκνοποίησης κάτω από ορθολογιστική εξέταση ...

ΚΟΣΤΟΣ

1. Προβλήματα υγείας στη μάνα από τις πρώτες εβδομάδες της σύλληψης.
2. 9 μήνες κύησης, κατά τους οποίους ένα ον ζει επάνω σου και τρέφεται από σένα.
3. Οδυνηρός τοκετός παλαιότερα με αυξημένο ενδεχόμενο θανάτου.
4. 2-3 χρόνια στέρησης ύπνου, ησυχίας, ηρεμίας, ελεύθερου χρόνου, ψυχαγωγίας.
5. Μόνιμος φόβος μην πάθει κάτι το παιδί (φόβος εφόρου ζωής). Αν αρρωσταίνει κατά μέσο όρο 5-7 φορές το χρόνο κατά τα τρία πρώτα έτη -και λίγες λέω- σημαίνει ότι 15-21 φορές τα πρώτα τρία έτη πρέπει να το πας στο γιατρό με αγωνία μην είναι κάτι σοβαρό.
6. Μόνιμη έννοια αν έφαγε το παιδί και τί έφαγε το παιδί. Ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια, αλλά βασικά εφόρου ζωής, το ερώτημα είναι ένα: Τρέφεται σωστά το παιδί;
7. Ενοχές για ό,τι κακό συμβαίνει και αφορά το παιδί. Ο γονιός πάντα νιώθει ότι δεν κάνει αρκετά, ότι θα μπορούσε να έχει κάνει κάτι παραπάνω. Συχνά το παιδί

θα τον επιβεβαιώσει όταν έρθει η ώρα και θα του θυμίζει τί δεν έκανε ή έκανε λάθος.

8. Λεφτά, λεφτά, λεφτά, λεφτά, λεφτά, λεφτά (από τις πάνες μέχρι τις σπουδές τουλάχιστον), τα οποία δεν πρόκειται να επιστραφούν ποτέ. Δεν είναι καν επένδυση με υψηλό ρίσκο. Είναι λεφτά που ο γονιός δεν θα ξαναδεί ποτέ.

9. Κοινωνική δυσαρέσκεια εάν ο γονιός δεν ανταποκρίνεται στον ρόλο του με την ενδεικνυόμενη αυτοθυσία.

ΟΦΕΛΟΣ

0. Ενδεχόμενη εγκατάλειψη του γονέα στο πλησιέστερο γηροκομείο.

Είναι ή δεν είναι όλο αυτό παράλογο;

Θέλω να ακούσω ένα ορθολογιστικό επιχειρήμα που να εξηγεί την επιθυμία του «homo sapiens» για απόκτηση απογόνων. Όχι τελεολογικό, για τη διαιώνιση του είδους. Ούτε γενετικό, ότι με τη φυσική επιλογή επιβίωσαν τα γονίδια αυτών που ήταν διατεθειμένοι να υποστούν με ενθουσιασμό τις συνέπειες του σεξ. Θέλω ένα επιχειρήμα λογικό που να εξηγεί γιατί οι άνθρωποι θέλουν να τεκνοποιήσουν και συχνά το επιδιώκουν απεγνωσμένα και με κάθε τρόπο και όταν αποτύχουν, παθαίνουν κατάθλιψη ή καταφεύγουν στην υιοθεσία.

Είναι «κόλπο» της κοινωνίας που ωθεί τον κόσμο στην τεκνοποίηση και την επιβραβεύει για να εξασφαλίσει τη συνέχειά της; Πώς μπορεί όμως η κοινωνία, ένα συλλογικό πρόσωπο και εν τέλει μια αφηρημένη έννοια να κάνει «κόλπα» ενεργώντας ιδιοτελώς και υστερόβουλα(!). Κι όμως, τιμωρεί σκληρά τον «κακό γονιό» με κάθε μέσο. Όταν δεν τον τιμωρεί η κοινωνία, αυτοτιμωρείται μόνος του. Τίποτε δεν εξασφαλίζει στον γονιό ούτε καν την αναγνώριση για την προσφορά που μπόρεσε να κάνει.

Αν θέσεις υπό λογική εξέταση τάσεις της φύσης μας που σχετίζονται με ασύνειδες λειτουργίες, αποκλείεται να βγάλεις άκρη. Ίσα ίσα θα ακούσεις και κάθε είδους απορριπτικό χαρακτηρισμό για τα όσα λες. Δεν εξηγείται λογικά το πως ο γονιός θυσιάζεται και ξεπερνά το ίδιο το ένστικτο της επιβίωσης, αποκλειστικά και μόνο για το πρώτο χαμόγελο του παιδιού και το πρώτο βλέμμα του, που μένει χαραγμένο στην ψυχή του όσο ζει. Είναι κάτι βιωματικό. Πέρα από βιωματικό, η απόκτηση τέκνων είναι το εισιτήριο του ανθρώπου για την αιωνιότητα. Σημαίνει πως κάτι που αγαπάς και που μπορεί και να σου μοιάζει, έχει πιθανότητες να ζήσει και μετά από σένα. Αποκτάς κάτι που αγαπάς περισσότερο από τον εαυτό σου, και

που θα ζήσει μάλλον. Άρα ο δικός σου θάνατος σε απασχολεί λιγότερο. Απαλύνει κάπως το αναπόφευκτο του τέλους.

Η τεκνοποίηση είναι απλά μία αξία και όπως όλες οι ανθρώπινες αξίες, είναι αυθαίρετη. Έχει κοινωνική χρησιμότητα και προσωπικό κόστος. Αλλά βασικά, είναι αυθαίρετη. Εξίσου αυθαίρετη είναι και η τελετουργία. Δεν αντέχει σε ορθολογιστική εξέταση, αλλά συμβαίνει. Άρα η τελετουργία και η τεκνοποίηση συναντιούνται στην έννοια του παραλόγου. Σχετίζονται με τις πλευρές τις ανθρώπινης συμπεριφοράς που προς το παρόν δεν κατανοούμε πλήρως. Επίσης σχετίζονται και οι δύο με την διαιώνιση. Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι πως κάθε τί παράλογο δεν είναι εξορισμού απορριπτέο. Συνήθως έχει και εξήγηση και προορισμό.

Κατερίνα Δ. Χατζοπούλου